

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **09.04.2025**

Güldeven VARLI

Van Milletvekili

Türkiye'de siyasal iktidarın ekonomik ve politik tercihleri sonucu derinleşen ekonomik kriz, iklim kriziyle birleşerek özellikle kırsal bölgelerde yaşayan çiftçileri üretimden uzaklaştırmaktadır. Van ili ve çevresinde uygulanan tarım politikaları, merkezi yönetimin baskıcı uygulamaları ve kayyım rejimiyle birlikte çiftçiler üretimden koparılmakta, yoksulluğa ve zorunlu göçe mahkûm edilmektedir.

Yoksulluğun derinleştiği Van'da, gıda fiyatlarındaki kontrolsüz artış, yalnızca tüketicileri değil, üreticileri de derinden etkilemektedir. Artan girdi maliyetleri (mazot, gübre, yem, tohum, ilaç vb.), kredi faiz oranlarındaki yükseliş, traktör ve diğer tarım ekipmanları desteğinin yetersizliği, sulama altyapısındaki yetersizlikler, belirli ürünlere uygulanan kota yöntemi, orta ve küçük üreticilerin destekleme ödemelerine erişimde yaşadığı sıkıntılar ve kuraklık kırsal kesimde tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.

Özellikle Van ilinde hayvancılık yapan üreticiler; yasaklı mera alanları, ot ve yem fiyatlarındaki artış, çoban teminindeki zorluklar ve veterinerlik hizmetlerine erişimdeki eksiklikler nedeniyle üretim yapamaz hale gelmiştir. Meraların etkin kullanılmaması ve hayvan hastalıklarıyla mücadelede yetersiz önlemler, hayvan kayıplarını artırmış, geçimi için hayvancılık yapan binlerce aileyi etkisiz bırakmıştır.

Ayrıca üreticiler, ürünlerini pazarlamada ciddi sorunlar yaşamakta, araçlar ve tekelleşen tarımsal zincirler nedeniyle emeğinin karşılığını alamamakta ve borç sarmalı içine itilmektedir. Çiftçiler, Tarım Kredi Kooperatifleri ve bankalara olan borçlarını ödeyememekte, yapılandırma talepleri yanıtız kalmaktadır. Bütün bu sorunlar, kırsaldan kente göçü hızlandırmakta hem bölge ekonomisini hem de toplumsal yapıyı derinden sarsmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Van ili ve çevresinde tarım ve hayvancılıkla uğraşan küçük ve orta ölçekli üreticilerin yaşadığı sorunlara ilişkin Bakanlığınızca alınan tedbirler nelerdir?
2. 2014-2024 yılları arasında Van ilinde tarım ve hayvancılıkla uğraşan çiftçi sayısında nasıl bir değişim yaşanmıştır? Bu dönemde tarımsal faaliyetlerini bırakan çiftçi sayısı kaçtır?
3. Van ilinde 2020-2024 yılları arasında üreticilere verilen tarımsal destek kalemleri nelerdir? Bu desteklerin yıllara göre dağılımı ve toplam tutarı nedir? 2025 yılı için öngörülen destekleme tutarı ne kadardır?
4. Mazot, gübre, yem, tohum, ilaç gibi temel girdilerde yaşanan fiyat artışlarına karşı çiftçilere yönelik yeni bir destek paketi hazırlanmakta mıdır? Varsa bu desteklerin kapsamı nedir?
5. Van ili ve çevre illerde kuraklıkla mücadele ve sulama altyapısının güçlendirilmesi amacıyla devam eden veya planlanan projeler nelerdir? Hangi ilçeleri ve köyleri kapsamaktadır?
6. Meraların yasaklı hale getirilmesi, üreticilerin mera kullanım hakkına sınırlamalar getirilmesi konusunda Bakanlığınızın izlediği politika nedir? Hayvancılıkla uğraşan üreticilerin meralara erişimini kolaylaştırmaya yönelik bir çalışma yapılmakta mıdır?
7. Van ilinde hayvan hastalıklarıyla mücadele kapsamında son 5 yılda yürütülen aşı kampanyaları ve veterinerlik hizmetlerinin kapsamı nedir? Bu dönemde hayvan hastalıkları nedeniyle yaşanan kayıplar nelerdir? Türlerine göre dağılımı nedir?
8. Üreticilerin ürünlerini doğrudan pazara ulaştırabilmesi ve aracılardan etkisini azaltabilmesi için Bakanlığınızca yürütülen ya da planlanan pazarlama destekleri ve kooperatifleşme projeleri var mıdır? Varsa bu çalışmaların kapsamı nedir?
9. Van ilinde üreticilerin bankalara ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borç miktarı ne kadardır? Borçlarını ödeyemeyen üreticilere yönelik herhangi bir yapılandırma, faiz indirimi ya da erteleme programı yürürlükte midir?
10. Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak için küçük ve orta ölçekli çiftçilere yönelik destekleyici projeler var mıdır? Bu projeler hangi bölgelerde uygulanmaktadır? Van ilinde bu kapsamdaki üreticilere dair yürütülen programlar var mıdır?